

LIETUVOS RESPUBLIKOS RYŠIŲ REGULIAVIMO TARNYBOS DIREKTORIUS

Į S A K Y M A S DĖL UNIVERSALIŲJŲ PAŠTO PASLAUGŲ TEIKĖJO SĄNAUDŲ APSKAITOS TAISYKLIŲ PATVIRTINIMO

2005 m. liepos 1 d. Nr. 1V-625

Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos pašto įstatymo (Žin., 1999, Nr. [36-1070](#); 2004, Nr. [60-2125](#)) 3 straipsnio 4 dalies 8 punktu ir įgyvendindamas 1997 m. gruodžio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 97/67/EB dėl Bendrijos pašto paslaugų vidaus rinkos plėtos bendrų taisyklių ir paslaugų kokybės gerinimo (su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2002 m. birželio 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/39/EB, iš dalies pakeičiančia Direktyvą 97/67/EB dėl Bendrijos pašto paslaugų rinkos tolimesnio atvėrimo konkurencijai):

1. T v i r t i n u Universalųjų pašto paslaugų teikėjo sąnaudų apskaitos taisykles (pridedama).

2. P r i p a ž i s t u netekusiu galios Ryšių reguliavimo tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės direktoriaus 2003 m. kovo 31 d. įsakymą Nr. 1V-38 „Dėl Universalųjų pašto paslaugų teikėjų išlaidų apskaitos tvarkos patvirtinimo“ (Žin., 2003, Nr. [34-1449](#)).

3. N u r o d a u šį įsakymą paskelbti „Valstybės žiniuose“.

DIREKTORIUS

TOMAS BARAKAUSKAS

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos
ryšių reguliavimo tarnybos direktoriaus
2005 m. liepos 1 d. įsakymu Nr. 1V-625

UNIVERSALIŲJŲ PAŠTO PASLAUGŲ TEIKĖJO SĄNAUDŲ APSKAITOS TAISYKLĖS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Universaliųjų pašto paslaugų teikėjo sąnaudų apskaitos taisyklės (toliau – Taisyklės) nustato universaliųjų pašto paslaugų teikėjui pagrindinius sąnaudų apskaitos tvarkymo principus ir sąnaudų apskaitos sistemai keliamus reikalavimus.

2. Taisyklės parengtos vadovaujantis Lietuvos Respublikos pašto įstatymu (Žin., 1999, Nr. [36-1070](#); 2004, Nr. [60-2125](#)) ir įgyvendinant 1997 m. gruodžio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 97/67/EB dėl Bendrijos pašto paslaugų vidaus rinkos plėtros bendrų taisyklių ir paslaugų kokybės gerinimo (su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2002 m. birželio 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/39/EB, iš dalies pakeičiančia Direktyvą 97/67/EB, dėl Bendrijos pašto paslaugų rinkos tolimesnio atvėrimo konkurencijai).

3. Šios Taisyklės taikomos universaliųjų pašto paslaugų teikėjui.

4. Taisyklėse vartojamos šios sąvokos:

Ataskaitinis laikotarpis – laikotarpis, kurio metinė finansinė atskaitomybė rengiama.

Bendrosios sąnaudos – tai sąnaudos, kurias paskirstant nėra galimybių įgyvendinti priežastingumo principo, tačiau kurių atsiradimas (susiformavimas) yra būtinas nepertraukiamam universaliųjų paslaugų teikimui.

Finansiniai metai – laikotarpis nuo sausio 1 d. iki gruodžio 31 d., kurio metinė finansinė atskaitomybė rengiama.

Galutinė paslauga (produktas) – paslauga (produktas), teikiama galutiniam paslaugos gavėjui.

Sąnaudos – universaliųjų pašto paslaugų teikėjo ekonominės naudos sumažėjimas dėl turto sunaudojimo, turto pardavimo, turto netekimo, turto vertės sumažėjimo bei įsipareigojimų prisiėmimo per ataskaitinį laikotarpį, kai dėl to sumažėja nuosavas kapitalas, išskyrus tiesioginį jo mažinimą.

Sąnaudų apskaitos sistema – valdymo (vidaus) apskaitos dalis, kiek ji susijusi su sąnaudų apskaita ir paskirstymu, taip pat principų, metodų ir taisyklių, skirtų universaliųjų pašto paslaugų teikėjo sąnaudų apskaitai bei sąnaudų paskirstymui tvarkyti ir atskaitomybei sudaryti ir pateikti, visuma.

Nepaskirstomos sąnaudos – sąnaudos, kurias patiria universaliųjų pašto paslaugų teikėjas ataskaitiniu laikotarpiu, tačiau kurios nėra būtinos nei reguliuojamų paslaugų (produktų) vertės kūrimui, nei nepertraukiamam universaliųjų pašto paslaugų teikimui.

Netiesioginės sąnaudos – sąnaudos, kurios su konkrečia paslauga (produktu) siejamos netiesiogiai ir paskirstomos, naudojant norminius ekonomine logika pagrįstus koeficientus.

Pašto langelis – universaliųjų pašto paslaugų teikėjo sudaromos sąlygos ir suteikiamos priemonės pašto siuntoms priimti.

Reikšmingi pakeitimai – universaliųjų pašto paslaugų (produktų), kurių kainos yra reguliuojamos, visuminių sąnaudų pokytis 5 ir daugiau procentų, susidaręs dėl universaliųjų pašto paslaugų teikėjo naudojamos sąnaudų apskaitos sistemos pakeitimo.

Tiesioginės sąnaudos – sąnaudos, kurias galima tiesiogiai ir vienareikšmiškai priskirti konkrečioms paslaugoms (produktams).

Valdymo (vidaus) apskaita – informacijos, reikalingos universaliųjų pašto paslaugų teikėjui valdyti, rinkimas, sisteminimas, įvertinimas ir pateikimas.

Verslo vienetas – universaliųjų pašto paslaugų teikėjo išskirta paslaugų (produktų) grupė.

Vidinė veikla – tarpinis procesas, paslauga (produktas), reikalingas universaliųjų pašto paslaugų teikėjui, kuriant galutinės paslaugos (produkto) vertę, teikiant galutines paslaugas (produktus).

Vidinis pervedimas (vidinis transferas) – vieno verslo vieneto teikiamo kitam verslo vienetui vidinės veiklos rezultato, t. y. pajamų arba sąnaudų perkėlimas (pervedimas) iš gaunančio verslo vieneto pajamų sąskaitos į teikiančio verslo vieneto pajamų sąskaitas ir iš teikiančio verslo vieneto sąnaudų sąskaitos į gaunančio verslo vieneto sąnaudų sąskaitas.

Visuminės sąnaudos – paslaugos (produkto) tiesioginių, netiesioginių ir bendrųjų sąnaudų suma.

Kitos šiose Taisyklėse vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos pašto įstatyme.

II. APSKAITOS TVARKYMO PRINCIPAI

5. Universaliųjų pašto paslaugų teikėjas privalo parengti ir naudoti jo veiklai pritaikytą sąnaudų apskaitos sistemą, atitinkančią šiuos principus:

5.1. priešastingumo principą – vadovaudamasis priešastingumo principu, universaliųjų pašto paslaugų teikėjas visas per ataskaitinį laikotarpį patirtas sąnaudas turi paskirstyti toms paslaugoms, kurios sąlygojo tų sąnaudų atsiradimą (susiformavimą);

5.2. kaupimo principą – vadovaudamasis kaupimo principu, universaliųjų pašto paslaugų teikėjas su ataskaitinio laikotarpio pajamų uždirbimu susijusias sąnaudas turi paskirstyti vadovaudamasis pajamų uždirbimo faktu ir neatsižvelgdamas į pinigų gavimo ir išmokėjimo faktą;

5.3. objektyvumo principą – vadovaudamasis objektyvumo principu, universaliųjų pašto paslaugų teikėjas per ataskaitinį laikotarpį patirtų sąnaudų paskirstymą turi atlikti nešališkai, nesiekdamas iškreipti bet kurios paslaugos (produkto), paslaugos (produkto) struktūrinės dalies, verslo vieneto ir verslo vieneto struktūrinės dalies galutinių ataskaitinio laikotarpio rezultatų ir nesiekdamas paveikti apskaitos informacijos gavėjų priimamų sprendimų;

5.4. pastovumo principą – vadovaudamasis pastovumo principu, universaliųjų pašto paslaugų teikėjas turi nuolat remtis ta pačia sąnaudų apskaitos sistema; jei yra daromi reikšmingi sąnaudų apskaitos sistemos pakeitimai, turi būti pervertinti ir praėjusio ataskaitinio laikotarpio duomenys, t. y. universaliųjų pašto paslaugų teikėjas pateikia ataskaitinio laikotarpio duomenis ir praėjusio ataskaitinio laikotarpio duomenis, perskaičiuotus naudojant pakeistą sąnaudų apskaitos metodiką;

5.5. skaidrumo principą – vadovaudamasis skaidrumo principu, universaliųjų pašto paslaugų teikėjas per laikotarpį patirtų sąnaudų paskirstymą turi tvarkyti taip, kad kiekviename sąnaudų paskirstymo etape bei galutinėse ataskaitinio laikotarpio suvestinėse būtų galimybė skaidriai, aiškiai ir nesudėtingai nustatyti universaliųjų pašto paslaugų teikėjo patirtas teikiamų paslaugų (produktų) tiesiogines, netiesiogines, bendrąsias ir nepaskirstomas sąnaudas bei vidinius pervedimus (vidinius transferus);

5.6. viešumo principą – vadovaudamasis viešumo principu, universaliųjų pašto paslaugų teikėjas apie naudojamą sąnaudų apskaitos sistemą ir jos pakeitimus šių Taisyklių 11 punkte nustatyta tvarka praneša Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybai (toliau – Tarnyba), o informaciją, išskyrus konfidencialią, apie naudojamą sąnaudų apskaitos sistemą bei jos pakeitimus universaliųjų pašto paslaugų teikėjas turi paskelbti savo interneto tinklalapyje. Interneto tinklalapyje paskelbta informacija turi būti viešai prieinama ne trumpiau nei vienerius metus nuo jos paskelbimo dienos, o esant pakeitimams privalo būti atnaujinta ne vėliau kaip per 30 dienų nuo tokių pakeitimų dienos;

5.7. naudingumo principą – vadovaudamasis naudingumo principu, universaliųjų pašto paslaugų teikėjas turi parengti ir naudoti tokią sąnaudų apskaitos sistemą, kuri būtų išsami, detali, tinkama, objektyvi ir suprantama tiek vidiniams, tiek išoriniams teikiamos informacijos gavėjams.

III. SĄNAUDŲ APSKAITOS REIKALAVIMAI

6. Universaliųjų pašto paslaugų teikėjas savo sąnaudų apskaitos sistemoje privalo atskirti kiekvieną universaliąją pašto paslaugą ir kiekvieną rezervuotąją pašto paslaugą. Tvarkant nerezervuotųjų pašto paslaugų sąnaudų apskaitą, universaliųjų pašto paslaugų teikėjas privalo aiškiai atskirti universaliųjų pašto paslaugų dalį sudarančias paslaugas ir universaliosioms nepriskirtinas paslaugas.

7. Universaliųjų pašto paslaugų teikėjo patiriamos sąnaudos, laikantis šių Taisyklių 5 punkte nurodytų principų, galutinių teikiamų paslaugų (produktų) atžvilgiu turi būti priskirtos vienai iš šių kategorijų:

7.1. tiesioginėms sąnaudoms, kurios turi būti tiesiogiai priskirtos konkrečioms universaliosioms ir (ar) rezervuotosioms pašto paslaugoms (produktams), sąlygojusioms tų sąnaudų atsiradimą; tik jei universaliųjų pašto paslaugų teikėjo patiriamų sąnaudų negalima priskirti tiesioginių sąnaudų kategorijai, jos priskiriamos Taisyklių 7.2 ir 7.3 punktuose nurodytoms kategorijoms;

7.2. netiesioginėms sąnaudoms, kurios konkrečioms universaliosioms ir (ar) rezervuotosioms pašto paslaugoms (produktams) turi būti paskirstytos, naudojant bet kuri universaliųjų pašto paslaugų teikėjo pasirinktą netiesioginių sąnaudų paskirstymo metodą, kuris užtikrina šių Taisyklių 5 punkte nurodytų principų įgyvendinimą;

7.3. bendrosioms sąnaudoms, kurios turi sudaryti mažiausią įmanomą visų universaliųjų pašto paslaugų teikėjo per ataskaitinį laikotarpį patirtų sąnaudų dalį ir joms paskirstyti universaliųjų pašto paslaugų teikėjas turi pasirinkti bet kuri bendrųjų sąnaudų paskirstymo konkrečioms universaliosioms ir (ar) rezervuotosioms pašto paslaugoms (produktams) metodą, kuris užtikrina šių Taisyklių 5 punkte nurodytų principų įgyvendinimą;

7.4. nepaskirstomoms sąnaudoms, kai sąnaudos negali būti priskirtos nė vienai iš anksčiau išvardytų sąnaudų kategorijų ir nėra būtinos nei reguliuojamų paslaugų (produktų) vertės kūrimui, nei nepertraukiamam universaliųjų pašto paslaugų teikimui.

8. Universaliųjų pašto paslaugų teikėjas, apskaičiuodamas konkrečių galutinių paslaugų (produktų) vieneto visuminių sąnaudų dydį, turi į visumines sąnaudas įtraukti patirtas tiesiogines, netiesiogines ir bendrąsias sąnaudas, tenkančias konkrečios galutinės paslaugos (produkto) vienetui, taip pat papildomai įvertinti vidinius pervedimus (vidinius transferus). Kiekvienas vidinis pervedimas (vidinis transferas) turi būti aiškiai ekonomiškai pagrįstas, logiškai pateisinamas ir nustatytas nediskriminaciniais pagrindais. Nepaskirstomų sąnaudų kategorijos sąnaudas universaliųjų pašto paslaugų teikėjui draudžiama paskirstyti reguliuojamoms paslaugoms (produktams).

9. Universaliųjų pašto paslaugų teikėjas per ataskaitinį laikotarpį patirtas konkrečių galutinių pašto paslaugų (produktų) sąnaudas turi paskirstyti šioms kiekvienos paslaugos struktūrinėms dalims:

9.1. pašto langelio ir (ar) surinkimo;

9.2. paskirstymo;

9.3. vežimo (transporto);

9.4. pristatymo ir (ar) įteikimo;

9.5. kitos sąnaudos.

10. Universaliųjų pašto paslaugų teikėjas universaliųjų pašto paslaugų (produktų), kurių kainos yra reguliuojamos, veiklos sąnaudoms negali priskirti:

10.1. sąnaudų, susijusių su gyvenamaisiais pastatais;

10.2. socialinės, kultūrinės, sporto, rekreacinės ir susijusios ar panašios paskirties pastatų nusidėvėjimo, nuomos, eksploatacijos, remonto, išlaikymo ir kitų susijusių sąnaudų;

10.3. labdaros ir paramos išmokų pinigais ir natūra sąnaudų;

10.4. švietimo programų ir susijusių sąnaudų, jei tos programos nėra susijusios su darbuotojų mokymais ir kvalifikacijos kėlimu;

10.5. kelionių ir susijusių sąnaudų, jei jos nėra susijusios su darbuotojų komandiruočiais;

10.6. įnašų, įmokų ir mokėjimų universaliųjų pašto paslaugų teikėjo darbuotojų naudai, sąnaudų, išskyrus teisės aktuose nustatytus privalomuosius įnašus ir įmokas ar su darbo santykiais susijusius mokėjimus;

10.7. netesybų, baudų, delspinigių ir kitų sankcijų už teisės aktų pažeidimus;

10.8. universaliųjų pašto paslaugų teikėjo padarytos žalos atlyginimo sąnaudų;

10.9. kitų sąnaudų, kurių universaliųjų pašto paslaugų teikėjas negali priskirti universaliųjų pašto paslaugų (produktų), kurių kainos yra reguliuojamos, sąnaudoms pagal teisės aktų keliamus reikalavimus.

11. Universaliųjų pašto paslaugų teikėjas privalo:

11.1. ne vėliau kaip likus keturiems mėnesiams iki metinės ataskaitos pateikimo dienos, nustatytos šių Taisyklių 12 punkte, pateikti Tarnybai detalų ir išsamų sąnaudų apskaitos sistemos laisvos formos aprašą, kuriame turi būti nurodyti naudojami principai, metodai, taisyklės, skirti universaliųjų pašto paslaugų teikėjo sąnaudų apskaitai bei sąnaudų paskirstymui tvarkyti ir atskaitomybei sudaryti;

11.2. ne vėliau kaip likus keturiems mėnesiams iki metinės ataskaitos pateikimo dienos pateikti Tarnybai derinti pasirinktą ataskaitos formą;

11.3. ne vėliau kaip likus dviem mėnesiams iki metinės ataskaitos pateikimo dienos pateikti Tarnybai galutinai parengtą ataskaitos formą;

11.4. apie reikšmingus pakeitimus naudojamoje sąnaudų apskaitos sistemoje pranešti Tarnybai per 40 dienų nuo tokių pakeitimų dienos.

12. Universaliųjų pašto paslaugų teikėjas privalo vieną kartą per ataskaitinį laikotarpį, tačiau ne vėliau kaip iki kito ataskaitinio laikotarpio birželio 1 dienos, parengti ir pateikti Tarnybai detalią metinę ataskaitą, kuri būtų pakankama Tarnybai įsitikinti universaliųjų pašto paslaugų teikėjo naudotos sąnaudų apskaitos sistemos atitikimu šioms Taisyklėms bei kitiems Tarnybos patvirtintų teisės aktų reikalavimams. Universaliųjų pašto paslaugų teikėjas metinę ataskaitą turi pateikti kartu su išsamiais analitiniais priedais, iš kurių būtų galima spręsti apie konkrečių duomenų perkėlimą iš finansinės atskaitomybės į valdymo (vidaus) apskaitą bei sąnaudų paskirstymo konkrečioms paslaugoms pagrindimą.

13. Tarnybai pareikalavus papildomos, su metine ataskaita susijusios informacijos, universaliųjų pašto paslaugų teikėjas privalo pateikti reikalaujamą informaciją per reikalavime nurodytą terminą, o jeigu reikalavime terminas nenurodytas, per 40 kalendorinių dienų nuo reikalavimo pateikimo dienos.

14. Taisyklių 11, 12, 13 ir 15 punktuose nurodyti dokumentai turi būti teikiami Tarnybai pagal Dokumentų teikimo Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybai taisyklėse, patvirtintose Tarnybos direktoriaus 2004 m. rugsėjo 16 d. įsakymu Nr. 1V-292 „Dėl Dokumentų teikimo Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybai taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2004, Nr. [141-5171](#)), nustatytus reikalavimus.

IV. SĄNAUDŲ APSKAITOS SISTEMOS AUDITAS

15. Universaliųjų pašto paslaugų teikėjas kartu su metine ataskaita Tarnybai privalo pateikti nepriklausomo audito išvadą. Tarnyba, kilus pagrįstoms abejonėms dėl audito išvados tinkamumo ir objektyvumo, turi teisę atlikti pakartotinį nepriklausomą auditą Tarnybos lėšomis. Tarnyba pateiktą nepriklausomo audito išvadą skelbia savo interneto tinklalapyje.

16. Audito tikslas yra nustatyti, ar universaliųjų pašto paslaugų teikėjo ataskaitiniu laikotarpiu naudota sąnaudų apskaitos sistema atitinka šiose Taisyklėse nustatytus sąnaudų apskaitos tvarkymo principus ir reikalavimus. Nepriklausomas auditas turi apimti duomenų perkėlimo iš finansinės atskaitomybės į valdymo (vidaus) apskaitą, sąnaudų paskirstymo konkrečioms paslaugoms (produktams) pagrindimo teisingumą bei atitikimą teisės aktų reikalavimams.

V. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

17. Universaliųjų pašto paslaugų teikėjas privalo užtikrinti, kad universaliųjų pašto paslaugų teikėjo naudojama sąnaudų apskaitos sistema atitiktų šiose Taisyklėse nustatytus reikalavimus ir pagrindinius sąnaudų apskaitos principus.

18. Universaliųjų pašto paslaugų teikėjas šių Taisyklių 7.4 punkte nurodytas sąnaudas turi pradėti apskaityti nuo 2006 m. sausio 1 d.

19. Universaliųjų pašto paslaugų teikėjas, pažeidęs šių Taisyklių reikalavimus, atsako Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.

20. Tarnybos veikimas arba neveikimas, susijęs su šių Taisyklių taikymu ir įgyvendinimu, gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka.
